

Sygn. akt IX Ca 1234/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Barczewski
Protokolant:	st. sekr. sąd. Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2022 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 2 września 2021 r., sygn. akt X C 3849/20,

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 70 zł (siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się niniejszego rozstrzygnięcia do dnia zapłaty.

Jacek Barczewski

Sygn. akt IX Ca 1234/21

UZASADNIENIE

Powód J. P. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w G. kwoty 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 26 stycznia 2018 r. kontrolerzy (...) S.A. weszli do jego mieszkania pod jego nieobecność w celu zrealizowania zlecenia nr (...). Zlecenie dotyczyło nielegalnego poboru energii elektrycznej. Powód zaznaczył, że przed Sądem Rejonowym w Olsztynie toczyła się sprawa przeciwko niemu z powództwa E.- (...)o opłatę za nielegalny pobór energii. Sąd uznał, że umowa o dostawę energii nie została skutecznie wypowiedziana, przez co nie może być mowy o nielegalnym poborze energii. Powód dodał, że kontrolerzy pozwanego zdemontowali licznik energii elektrycznej w jego mieszkaniu, pomimo tego, że zlecenie nr (...) nie obejmowało tej czynności.

W ocenie powoda pracownicy pozwanego wchodząc do jego mieszkania pod jego nieobecność dopuścili się naruszenia art. 193 kk, art. 23 k.c., art. 50 Konstytucji oraz art. 8 Konwencji Europejskiej Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Powód wskazał, iż z powodu bezprawnych działań pozwanej od trzech lat pozbawiony jest energii elektrycznej. Nie może korzystać z urządzeń AGD i z telewizji. Jest to szczególnie dotkliwe w okresie zimowym, kiedy już po godz. 15.00 nie można czytać książek. Powód dodał, że swoimi działaniami – wejściem do mieszkania, demontażem licznika, a następnie wypytywaniem o powoda w barze, kontrolerzy pozwanego narazili na szwank jego reputację i dobre imię w lokalnej społeczności, w niewielkiej miejscowości, w której pracował kiedyś jako nauczyciel. Naruszyli jego dobra osobiste, działając wbrew przepisom Ustawy Prawo Energetyczne, a także Rozporządzenia Ministra (...) z 2018 r. i wcześniejszego Rozporządzenia Ministra Gospodarki określających szczegółowo procedurę kontroli.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w G. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Podkreślił, że realizując zleconą kontrolę układu pomiarowo – rozliczeniowego, a następnie dokonując demontażu licznika dokonał wyłącznie czynności o charakterze technicznym, działając na zlecenie sprzedawcy energii. Dodał, że nie weryfikuje czy sprzedawca zlecając demontaż licznika lub przeprowadzenie kontroli działa w sposób zgodny z prawem oraz czy zlecenie jest zasadne. Nie jest stroną umowy kompleksowej i nie ma danych odbiorcy, poza tymi które zostaną mu przekazane w zleceniu OT.

Wyrokiem z dnia 2 września 2021r. Sąd Rejonowy w Olsztynie w pkt I zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10.000 zł, zaś w pkt II zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 10 września 1981 r. powód J. P. zawarł z poprzednikiem prawnym (...) S.A. umowę nr (...) o dostarczenie energii elektrycznej do lokalizacji G. (...).

W dniu 7 listopada 2014 r. (...) S.A. sporządziła pismo adresowane do powoda, zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kompleksowej zawartej w dniu 01 lipca 2007 r. o numerze (...) ze skutkiem na dzień 7 grudnia 2014 r. Następnie w dniu 5 grudnia 2014 r. sporządzono zlecenie nr (...) na demontaż licznika znajdującego się w punkcie poboru energii w miejscowości (...), gmina P. u odbiorcy – R. P.. Licznika nie zdemontowano, z uwagi na brak dostępu do mieszkania odbiorcy. Dokonano tzw. fikcyjnego demontażu licznika i zamknięcia umowy na dostawę energii elektrycznej.

W dniu 16 stycznia 2018 r. (...) S.A. z siedzibą w G. Oddział w O. wystawiła zlecenie OT nr (...) na przeprowadzenie przez pozwanego (...) S.A. Oddział w O. kontroli poboru energii elektrycznej w punkcie poboru należącym do powoda J. P. w G.(...) z uwagi na bezumowny pobór energii elektrycznej. Zlecenie to nie obejmowało demontażu licznika.

W wyniku powyższego w dniu 26 stycznia 2018 r. monterzy pozwanej spółki: D. K. oraz A. K., pod nieobecność odbiorcy – J. P., przeprowadzili na terenie jego nieruchomości położonej w miejscowości G. (...), gmina B., kontrolę legalności poboru energii elektrycznej i sprawdzenia układu pomiarowego. Nadto zdemontowali licznik, który znajdował się wewnątrz budynku. Kontrolerzy pozwanego pod nieobecność powoda wykonali zdjęcia jego mieszkania i układu pomiarowego. Po przeprowadzonej kontroli, pracownicy pozwanego udali się do pobliskiego baru, gdzie wypytywali o powoda. Poprosili sprzedawczynię, aby skontaktowała się z powodem i zawiadomiła go o ich wizycie. Czekaając w barze na przyjazd powoda monterzy rozpoczęli wypisywanie dokumentów. Spisali protokół kontroli nr (...) w którym odnotowali nielegalny pobór energii elektrycznej bez umowy. Po przyjeździe powoda, monterzy wręczyli mu protokół kontroli. Powód podpisał go z zastrzeżeniem, że nie otrzymał rozwiązania umowy na dostawę energii elektrycznej.

Przeprowadzając kontrolę w domu powoda w dniu 26 stycznia 2018 r. monterzy działali na podstawie upoważnienia z dnia 18 stycznia 2018 r. nr (...)wystawionego przez pozwanego, które obejmowało: sprawdzenie prawidłowości eksploatacji i działania układów pomiarowych oraz rozliczeń zużycia paliw gazowych, energii elektrycznej a w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości wyjaśnienie przyczyn ich powstania, ustalenie czy miało miejsce pobieranie paliw lub energii bez zawarcia umowy albo z częściowym lub całkowitym pominięciem

układu pomiarowego, sprawdzenie dotrzymywania warunków zawartej umowy w szczególności zgodności sposobu wykorzystywania paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła z warunkami określonymi w umowie. Zlecenie demontażu licznika w mieszkaniu powoda OT nr (...) wystawiono dopiero w dniu 29 stycznia 2018 r. a więc już po faktycznym demontażu licznika, który miał miejsce w dniu 26 stycznia 2018 r.

Pismem z dnia 8 stycznia 2020 r. powód wezwał pozwanego (...) S.A. w G. do wznowienia dostawy do jego nieruchomości energii elektrycznej oraz zapłaty zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych polegające na naruszeniu miru domowego. W odpowiedzi na to wezwanie pozwany wskazał, że w okresie od 24 marca 2015 r. do 26 stycznia 2018 r. powód pobierał energię elektryczną bezumownie, a kontrola w dniu 26 stycznia 2018 r. była przeprowadzona prawidłowo. Zaznaczył, że powód nie posiada aktywnej umowy sprzedaży, a w kwestiach wznowienia dostaw energii powinien kontraktować się z (...) S.A. w G., bowiem pozwany nie zajmuje się przywracaniem dostaw energii elektrycznej.

Przed Sądem Rejonowym w Olsztynie toczyły się dwa postępowania z udziałem stron. W sprawie I C 3822/18 z powództwa pozwanego przeciwko powodowi dochodzono należności z tytułu nielegalnego poboru energii. Powództwo to zostało oddalone z uwagi na brak wykazania przesłanek skutecznego wypowiedzenia umowy kompleksowej na dostawę energii. W sprawie I C 981/20 skierowanej z powództwa powoda przeciwko (...) S.A. w G. o nakazanie przywrócenia dostaw prądu, Sąd wyrokiem z dnia 25 września 2020 r. powództwo oddalił. W uzasadnieniu wskazał, że pozwany w sprawie nie posiada legitymacji biernej. Powództwo o nakazanie powinno zostać skierowane przeciwko (...) S.A. w G..

W toku tych postępowań pozwany powoływał się na wypowiedzenie umowy kompleksowej dla punktu poboru w miejscowości G. (...) ((...): (...)), ze skutkiem na dzień 7 grudnia 2014 r.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zdaniem Sądu Rejonowego, w dniu 26 stycznia 2018 r. pracownicy pozwanej spółki naruszyli dobra osobiste powoda takie jak prawo do nietykalności mieszkania, miru domowego, a także prawo do prywatności, wchodząc bez zgody i pod nieobecność powoda do jego mieszkania. Pozwany ponosi odpowiedzialność za działania lub zaniechania swoich pracowników, w tym również za te, które podejmowali na zlecenie (...) S.A. podczas kontroli w mieszkaniu powoda w dniu 26 stycznia 2018r.

Sąd wskazał, że zasady przeprowadzania kontroli układów rozliczeniowo-pomiarowych przez pozwanego reguluje art. 6 ustawy Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r.(Dz.U. z 2021r. poz. 716). Regulację tą rozszerza, określając szczegółowe zasady przeprowadzenia kontroli Rozporządzenie Ministra (...) w sprawie przeprowadzania kontroli przez przedsiębiorstwa energetyczne z dnia 15 grudnia 2016 r. (DZ. U. z 2016 r. poz. 2166).

Sąd I instancji stwierdził, że działania podjęte przez monterów pozwanego w mieszkaniu powoda w dniu 26 stycznia 2018 r. pozostawały w sprzeczności z przepisami regulującymi procedurę kontroli. Wtargnęli oni do mieszkania powoda bez jego zgody i pod jego nieobecność, przystąpili do kontroli nie podejmując uprzednio chociażby próby okazania właścicielowi kontrolowanej nieruchomości upoważnienia oraz legitymacji, dokonując demontażu licznika, przekroczyli zakres otrzymanego zlecenia. Zlecenie demontażu licznika w mieszkaniu powoda zostało wystawione przez pozwanego post factum w dniu 29 stycznia 2018 r. – OT nr (...).

Swoimi działaniami naruszyli prawo powoda do spokojnego mieszkania, jak również prawo do prywatności.

Na marginesie Sąd dodał, że z dokumentów przedłożonych przez strony wynika, że dostawa energii elektrycznej do domu powoda została wstrzymana bezpodstawnie. Z dowodów dołączonych do akt sprawy wynika, że powoda i (...) S.A. łączyła umowa na dostawę energii elektrycznej do nieruchomości w G.(...) zawarta w dniu 10 września 1981 r. Tymczasem oświadczenie z dnia 7 listopada 2014 r., na które powołuje się pozwany uzasadniając rozwiązanie umowy z powodem, odwołuje się do umowy z dnia 1 lipca 2007 r. nr (...). Przedmiotowa umowa nie została przez pozwanego dołączona ani do tej sprawy, ani też do innych spraw toczących się między stronami przed tut. Sądem. Pozwany nigdy

nie twierdził nawet, że powód zawarł umowę na dostawę energii elektrycznej w dniu 1 lipca 2007 r., podnosząc, że wiązała go umowa z 10 września 1981 r.

Za przyjęciem, że nie doszło do wypowiedzenia umowy kompleksowej na dostawę energii elektrycznej przemawia także treść zlecenia nr (...) z dnia 5 grudnia 2014 r., na które również powoływał się pozwany, na podstawie którego dokonano tzw. fikcyjnego demontażu licznika i zamknięcia umowy na dostawę energii elektrycznej z powodem. Zlecenie to dotyczyło demontażu licznika znajdującego się w punkcie poboru energii w miejscowości (...), gmina P. u odbiorcy – R. P.. Odnosiło się więc do zupełnie innego miejsca poboru i innego odbiorcy. Dane układu pomiarowego i liczników wymienione w zleceniu OT nr (...) są zupełnie inne niż te wskazane w zleceniach z 2018 r. dotyczących powoda. Zarówno zatem wypowiedzenie umowy, jak i upoważnienie do demontażu licznika z 2014 r. były wadliwe i nie mogły prowadzić do zakończenia stosunku umownego uprawniającego powoda do poboru energii elektrycznej.

Sąd uznał również, że zadośćuczynienie w kwocie 10.000 zł jest adekwatne do zakresu i charakteru naruszonego dobra osobistego powoda, a także do następstw tego naruszenia, które pociągnęły za sobą jeszcze dalej idące skutki tj. pozbawiły powoda dostępu do energii elektrycznej

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w zw. 109 § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz wkroczenie w strefę dowolności tychże ocen jak i brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego z uwzględnieniem zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego co doprowadziło sąd meriti do ustaleń sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym polegających na przyjęciu, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na uwzględnienie roszczenia, podczas gdy powód nie wykazał zasadności swojego roszczenia ani do co zasady ani co do wysokości,

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na:

a. niewłaściwym przyjęciu, że pozwany dopuścił się naruszenia dóbr osobistych powoda, podczas gdy pracownicy pozwanej wykonywali wyłącznie swoje obowiązki związane z przeprowadzoną kontrolą,

b. uwzględnienie roszczenia podczas, gdy powód nie udowodnił, iż poniósł szkodę w dochodzonej wysokości.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych ewentualnie uchylenie orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania p[rzez Sąd I instancji.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela w całości ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i uznaje je za własne. Aprobuje także dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów, a także ocenę prawną.

Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy uznał za bezzasadny. Skuteczne przedstawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 10

stycznia 2002 r., II CKN 572/99, publ. Lex nr 53136; z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, publ. Lex nr 56096). W apelacji strony pozwanej zarzutów o takim charakterze nie podniesiono.

Sąd Okręgowy nie dopatruje się również błędu w ustaleniach Sądu I instancji, a zarzut ten ma charakter polemiczny z prawidłowo poczynionymi ustaleniami Sądu Rejonowego.

Podstawą prawną żądania powoda w niniejszej sprawie jest przede wszystkim art. 24 k.c. Przepis ten stanowi, że ten czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Wymienione w art. 24 § 1 zd. 3 k.c. majątkowe środki ochrony dóbr osobistych – roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne i roszczenie o zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny – przysługują uprawnionemu "na zasadach przewidzianych w kodeksie". Tym samym roszczenia majątkowe związane z naruszeniem dóbr osobistych uzależnione są od dodatkowych przesłanek określonych w innych przepisach. To odesłanie odnosi się przede wszystkim do art. 448 k.c., według którego obydwu roszczeń można dochodzić w razie naruszenia wszelkich dóbr osobistych. W odniesieniu do zasad odpowiedzialności, z uwagi na usytuowanie art. 448 k.c. wśród przepisów o czynach niedozwolonych, należy uznać, że generalną przesłanką wymaganą dla roszczeń majątkowych, które służą ochronie dóbr osobistych, jest delikt w rozumieniu art. 415 i n. k.c.

Dobra osobiste człowieka są wyróżnione na tle innych dóbr prawnie chronionych w art. 23 k.c. przez przykładowe wyliczenie tworzących ją elementów. Przepis ten stanowi, że dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Podkreślić należy przy tym, iż powyższy katalog dóbr osobistych ma charakter otwarty.

Trafnie wskazał Sąd Rejonowy, iż działania pozwanego naruszały dobro osobiste powoda w postaci dobrego imienia, miru domowego, nietykalności mieszkania i prawa do prywatności.

Cześć, dobre imię, dobra sława człowieka są pojęciami obejmującymi wszystkie dziedziny jego życia osobistego, zawodowego i społecznego. Naruszenie czci może nastąpić zarówno przez pomówienie o naganne postępowanie w życiu osobistym i rodzinnym, jak i przez zarzucenie niewłaściwego postępowania w życiu zawodowym, naruszające dobre imię danej osoby i mogące narazić ją na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu lub innej działalności (por.m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 1971 r., II CR 455/7, OSNC 1972/4/77).

Z kolei nietykalność mieszkania jest dobrem osobistym wprost wymienionym w art. 23 k.c. Jest to dobro chronione również przez art. 50 Konstytucji RP. Dokonując wykładni nietykalności mieszkania nie można pominąć orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, z którego wynika, iż art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) chroni prawo jednostki do poszanowania życia prywatnego, mieszkania i korespondencji. Za mieszkanie zazwyczaj uważa się miejsce, czyli fizycznie określoną przestrzeń, gdzie toczy się życie prywatne i rodzinne. Osoba ma prawo do poszanowania swego mieszkania, rozumianego nie tylko jako prawo do konkretnej przestrzeni fizycznej, lecz także jako prawo do korzystania w spokoju z tej przestrzeni. Naruszeniem dobra osobistego, jakim jest nietykalność mieszkania, może być nie tylko fizyczne wtargnięcie do mieszkania (domu), lecz także bezprawne naruszenie sfery psychicznej użytkownika mieszkania i jego stanu emocjonalnego, związanego z poczuciem bezpieczeństwa wynikającym z posiadania domu, jako centrum życiowego każdego człowieka oraz z przekonania, że nikt bezpodstawnie nie tylko nie wtargnie do jego mieszkania, lecz także nie zakwestionuje jego prawa do zamieszkiwania w nim (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2009 r., II CSK 513/08).

W ocenie Sądu Okręgowego działanie pracowników pozwanego w postaci wejścia do mieszkania powoda po jego nieobecności, bez jego wiedzy i zgody, wykonanie fotografii oraz zdemontowanie licznika naruszyło wyżej wymienione dobra osobiste powoda. Pracownicy pozwanego w sposób bezprawny naruszyli również zagwarantowane Konstytucją RP prawo własności powoda.

Rozpytując o powoda i sporządzając protokół kontroli w obecności osób trzecich po raz kolejny zostało naruszone prawo powoda do prywatności. Z kolei przypisywanie powodowi w miejscu publicznym, w obecności jego znajomych, sąsiadów zachowania w postaci nielegalnego poboru energii niewątpliwie naruszało dobre imię powoda i narażało na utratę poważania, zaufania, postrzeganie go jako osoby nieuczciwej.

Niewątpliwie przedsiębiorstwo energetyczne jest uprawnione do kontroli legalności pobierania paliw i energii. Kontrola ma na celu ustalenie, czy nie dochodzi do nielegalnego pobierania paliw lub energii.

Zasady przeprowadzania kontroli w tym uprawnienia i obowiązki osób kontrolujących zostały szczegółowo określone w art. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne.

Art. 6 ust. 3 powołanej ustawy stanowi, że w razie nieobecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej upoważnienie do przeprowadzenia kontroli oraz legitymacja służbowa mogą być okazane innemu pracownikowi kontrolowanego, który może być uznany za osobę, o której mowa w art. 97 k.c. lub przywołanemu świadkowi. W takim przypadku upoważnienie doręcza się niezwłocznie kontrolowanemu, nie później jednak niż trzeciego dnia od dnia wszczęcia kontroli.

Z treści art. 6 ust. 3 Prawa energetycznego wynika podział podmiotów podlegających kontroli na osoby fizyczne oraz przedsiębiorców. W przypadku osób fizycznych podmiotami kontrolowanymi będą w zasadzie odbiorcy końcowi, w gospodarstwach domowych oraz odbiorcy wrażliwi. W przypadku nieobecności osoby fizycznej kontrola może być przeprowadzona przy udziale umocowanej przez nią innej osoby lub pełnoletnich członków rodziny, domowników lub osób faktycznie korzystających z lokalu lub obiektu i pobierające paliwa lub energię. W przypadku przedsiębiorców, kontrola może zostać przeprowadzona również przy udziale innego pracownika kontrolowanego, o którym mowa w art. 97 k.c. Kolejną ewentualnością, w przypadku niemożności przeprowadzenia kontroli przy udziale wyżej wskazanych osób, jest możliwość przywołania świadka przez kontrolerów. (M. Kuliński (red.), Prawo energetyczne. Komentarz, Warszawa 2017)

Pozwany powyższych czynności nie dopełnił. Przewidziane prawem procedury zostało przez pracowników pozwanego naruszone. W sposób rażący przekroczyli swoje kompetencje a ich działanie miało niewątpliwie charakter bezprawny i zawiniony.

Powyższe rozważania dają podstawę do stwierdzenia, że pozwany ponosi odpowiedzialność za bezprawne naruszenie dóbr osobistych powoda, co w konsekwencji prowadziło do uwzględnienia żądania powoda domagającej się ochrony tych dóbr poprzez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zadośćuczynienia pieniężnego.

Artykuł 448 k.c. stanowiący podstawę przyznania powodowi zadośćuczynienia pieniężnego nie zawiera żadnych wskazań dla ustalenia wysokości odpowiedniej jego sumy. Wysokość zadośćuczynienia przyznawanego na podstawie tego przepisu ma charakter ocenny, dlatego sądy w instancjach merytorycznych mają stosunkowo duży zakres swobody przy jego określeniu, co równocześnie ogranicza możliwość ingerencji w tę sferę przez sąd kasacyjny. Z tego względu skuteczne zakwestionowanie wysokości zasądanego zadośćuczynienia staje się możliwe tylko wówczas, gdy jego nieproporcjonalność do wyrządzonej krzywdy jest bardzo wyraźna, wręcz rażąca (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2021 r. III CSKP 8/21 Legalis Numer 2533941). Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi

Określona przez Sąd Rejonowy kwota zadośćuczynienia w wysokości 10.000 zł odpowiada wysokości krzywdy, którą poniósł powód w wyniku działania pozwanego. Uwzględnia zakres naruszenia dóbr osobistych, a także stopień winy pozwanego, cel i motyw jego działania.

W piśmiennictwie zwraca się uwagę, że zadośćuczynienie realizować ma trzy podstawowe funkcje: kompensacyjną, represyjną i prewencyjno-wychowawczą. Kompensacja krzywdy polega na wynagrodzeniu cierpień, jakich pokrzywdzony doznał w wyniku czynu niedozwolonego, dlatego wysokość zadośćuczynienia jest w pierwszym rzędzie uwarunkowana intensywnością cierpień i czasem ich trwania. Funkcja represyjna zadośćuczynienia oznacza, że jego wysokość powinna być dla sprawcy szkody adekwatną sankcją do popełnionego czynu i spowodowanej krzywdy. Funkcja prewencyjno-wychowawcza realizowana jest, jeśli wysokość zadośćuczynienia jest proporcjonalna do stopnia potępienia zachowania sprawcy krzywdy w odbiorze społecznym. Trzy wskazane funkcje zadośćuczynienia stanowią wyraz trzech podstawowych czynników, jakie powinien uwzględnić sąd, ustalając wysokość zadośćuczynienia. Po pierwsze, zadośćuczynienie powinno być przyznane w wysokości umożliwiającej pokrzywdzonemu uzyskanie satysfakcji adekwatnej do cierpień i krzywd, jakich doznał, dlatego w pierwszym rzędzie sąd powinien ocenić rozmiar krzywdy. Podstawowym czynnikiem decydującym o rozmiarze krzywdy jest rodzaj naruszonego dobra osobistego. Po drugie, kwota zadośćuczynienia powinna być adekwatna do stanu majątkowego sprawcy, aby była odczuwalna – nie może być zbyt niska ani zbyt wysoka – obowiązek zapłaty zadośćuczynienia powinien stanowić dla sprawcy krzywdy ciężar stosowny do negatywnej oceny jego zachowania. Należy też uwzględnić nastawienie sprawcy do czynu (stopień winy), a także rodzaj winy sprawcy (umyślna, nieumyślna). Po trzecie, zasądzenie zadośćuczynienia realizować ma społeczne poczucie sprawiedliwości, co oznacza, że sąd powinien uwzględnić, z jaką oceną spotyka się zachowanie sprawcy krzywdy w społeczeństwie (por. komentarz art. 448 KC red. Osajda 2018, wyd. 20/P. Sobolewski).

W niniejszej sprawie bezprawne zachowanie pracowników pozwanego wywołało szereg zdarzeń, które zarówno u powoda jak również u każdego przeciętnego człowieka mogły wywołać negatywne uczucia, poczucie niesprawiedliwości, bezsilności, złości. Bez znaczenia pozostaje kwestia chęci zawarcia przez niego nowej umowy o dostawę prądu. Prawomocnym orzeczeniem oddalone zostało powództwo pozwanego przeciwko powodowi o zasądzenie należności z tytułu nielegalnego poboru energii. Z treści uzasadnienia tego orzeczenia wynika, że umowa z 1981r. o dostarczenie energii elektrycznej nie została skutecznie powodowi wypowiedziana. Tym samym brak było podstaw do demontażu licznika i pozbawiania powoda dostawy prądu.

Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Moc wiążąca prawomocnego orzeczenia powoduje, że Sąd w innym postępowaniu nie może badać kwestii stwierdzonej w prawomocnym orzeczeniu, jeżeli pojawi się ona jako wstępna dla orzeczenia o roszczeniu, które ma merytorycznie ocenić. Skutki materialnej prawomocności statuowanej przez wskazany przepis, wykluczają też prowadzenie przez Sąd, który ma obowiązek uwzględniania jej konsekwencji, postępowania dowodowego służącego czynieniu ustaleń faktycznych, które mogłyby prowadzić do podważenia zasadności jej oceny zaprezentowanej w prawomocnym wyroku (orzeczenia SN z 20 stycznia 2011r., sygn. I UK 239/10 i z 5 października 2012r., sygn. IV CSK 67/12 Legalis).

Chociaż co do zasady moc wiążąca wyroku dotyczy jego sentencji, a nie uzasadnienia, to w wypadku orzeczeń oddalających powództwo, w których z sentencji nie wynika zakres przedmiotowy rozstrzygnięcia, wiążące mogą być również jego motywy, szczególnie ustalenia prejudycjalne sądu prowadzące do oddalenia powództwa (orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r. V CSK V 485/11, z dnia 13 października 2005 r. I CK 217/05, z dnia 15 lutego 2007 r. II CSK 452/06, OSNC-ZD rok 2008, nr A, poz. 20, z dnia 8 marca 2010 r. II PK 258/09, z dnia 29 września 2011 r. IV CSK 652/10). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 marca 2003 r. III CZP 97/02 (OSNC rok 2003, nr 12, poz. 160), sąd nie jest związany ustaleniami wynikającymi z uzasadnienia orzeczenia w takim zakresie, w jakim nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia zawartego w wyroku. Jest natomiast związany wskazanymi w uzasadnieniu ustaleniami mającymi wpływ na końcowe rozstrzygnięcie, w szczególności ustaleniami prejudycjalnymi, których skutkiem było wydanie określonego wyroku lub postanowienia orzekającego co do istoty sprawy.

Powód do dnia dzisiejszego pozbawiony jest prądu, a w konsekwencji możliwości korzystania z podstawowych urządzeń gospodarstwa domowego. Zachowanie pracowników pozwanego było i nadal jest dla niego źródłem stresu, co niewątpliwie nie pozostaje bez wpływu na stan jego zdrowia i codzienne funkcjonowanie.

Sąd Okręgowy miał również na uwadze sytuację majątkową pozwanego jak również wysoki stopień winy i jaskrawą bezprawność postępowania jego pracowników oraz naganne postępowanie po wyrządzeniu szkody, które przejawiało się w czynnościach mających na celu zatuszowanie swojego czynu w postaci wystawienia zlecenia na demontaż licznika kilka dni po dokonaniu tej czynności.

Niewątpliwie z punktu widzenia społecznego zachowanie jakiego dopuścili się pracownicy pozwanego należy ocenić jako wysoce niewłaściwe i zasługujące na potępienie.

Każda firma, niezależnie od sektora działalności, musi działać zgodnie z literą prawa. Zwłaszcza pozwany, który jest jednym z prężniejszych przedsiębiorstw w kraju, dysponujący szerokim zapleczem technicznym i prawnym. Zważywszy, iż pozwany jest profesjonalistą dysponującym fachowym zespołem specjalistów powinien dbać o to, by jego działania każdorazowo miały oparcie w obowiązujących przepisach prawa.

Podsumowując, zarzuty apelacji nie są trafne, zaś rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe, dlatego podlegała ona oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 70 zł kosztów dojazdu.

SSO Jacek Barczewski